

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	4
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา	5
1.5 ขอบเขตการศึกษา	5
1.6 แนวคิดและทฤษฎี	9
1.7 ทบทวนวรรณกรรม	20
1.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา	27
1.9 ระเบียบวิธีวิจัย	29
1.10 การนำเสนอผลการศึกษา	32
บทที่ 2 สถาปัตยกรรมศาสตร์ของพื้นที่ศึกษา	33
2.1 ลักษณะทางกายภาพ	33
2.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ	38
2.3 ลักษณะประชากร	40
2.4 การคมนาคมขนส่ง	42
2.5 สรุปรูป	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การค้าชายแดน	47
3.1 ความเป็นมาของการค้าชายแดนช่องเม็ก	47
3.2 ลักษณะการค้าระหว่างประเทศที่ผ่านจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	50
3.3 ลักษณะการค้าบริเวณพื้นที่ชายแดนช่องเม็ก	63
3.4 สรุป	74
บทที่ 4 ปัจจัย ปัญหา และอุปสรรคของการค้าชายแดน	76
4.1 คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล	76
4.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการการค้าชายแดนช่องเม็ก	77
4.3 ปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดน	83
4.4 สรุป	90
บทที่ 5 ภูมิทัศน์ชายแดนและการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ชายแดน	92
5.1 ภูมิทัศน์กายภาพ	92
5.2 การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์กายภาพ	99
5.3 ภูมิทัศน์วัฒนธรรม	103
5.4 การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์วัฒนธรรม	118
5.5 ภูมิทัศน์ชายแดนกับการบริหารจัดการพื้นที่ของภาครัฐ	122
5.6 ภูมิทัศน์ชายแดนกับการค้าชายแดน	126
5.7 สรุป	129
บทที่ 6 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	131
6.1 สรุปผลการศึกษา	131
6.2 อภิปรายผลการศึกษา	133
6.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	137
6.4 ปัญหาและอุปสรรคของการศึกษา	138
6.5 ข้อเสนอแนะ	139

ญ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	141
ภาคผนวก	152
ภาคผนวก ก ตารางผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม	153
ภาคผนวก ข การแก้ปัญหาการจัดระเบียบด้านชายแดนช่องเม็ก	156
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้า ผู้ซื้อสินค้า คนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่	160
ภาคผนวก ง ผังเมืองรวมช่องเม็ก	172
ภาคผนวก จ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การย้ายพรมแดน	179
ประวัติผู้เขียน	181

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
2.1	ข้อมูลการเพาะปลูกข้าวนาปี ปี พ.ศ. 2553-2554 ใน อำเภอสิรินธร	39
2.2	จำนวนประชากรในตำบลช่องเม็ก ปี พ.ศ. 2554	42
2.3	เวลาเดินรถโดยสารระหว่างประเทศ อุบลราชธานี-ปากเซ	45
3.1	สรุปเหตุการณ์สำคัญในแต่ละช่วงเวลาที่ด่านชายแดนช่องเม็ก	49
3.2	มูลค่าการค้า ปี พ.ศ. 2532-2542 ที่จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	51
3.3	มูลค่าการค้า ปี พ.ศ. 2543-2555 ที่จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	52
3.4	สินค้านำเข้า ช่วงปี พ.ศ. 2551-2555	54
3.5	สินค้าส่งออก ช่วงปี พ.ศ. 2551-2555	55
3.6	สินค้านำเข้าและมูลค่าสินค้า ปี พ.ศ. 2555	56
3.7	สินค้าส่งออกและมูลค่าสินค้า ปี พ.ศ. 2555	57
3.8	มูลค่าการค้าผ่านแดน ปี พ.ศ. 2551-2555	61
3.9	สินค้าผ่านแดนจากสปป.ลาวผ่านประเทศไทยไปประเทศที่สาม	62
3.10	สินค้าผ่านแดนจากประเทศที่สามผ่านประเทศไทยไปสปป.ลาว	64
3.11	ร้านค้าประเภทถาวร	66
3.12	ร้านบริการ	66
3.13	ประเภทสินค้า จุดเริ่มต้น และปลายทาง	69
3.14	ปฏิทินสินค้าท้องถิ่นตลาดชายแดนช่องเม็ก	70
4.1	ค่าคะแนนรายปัจจัยย่อยที่ทำให้เกิดการค้าชายแดน	77
4.2	ค่าคะแนนรวมของปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้าชายแดน	78
4.3	สถิติคนเดินทางเข้า-ออกที่จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	80
5.1	การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2531	94
5.2	การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2539	95
5.3	การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2555	99
5.4	การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระหว่างปี พ.ศ. 2531-2539	99
5.5	การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระหว่างปี พ.ศ. 2539-2555	101
5.6	การใช้พื้นที่บริเวณตลาดการค้าชายแดนช่องเม็ก	126

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
1.1	พื้นที่ศึกษา	8
1.2	ลักษณะภูมิทัศน์ธรรมชาติและภูมิทัศน์วัฒนธรรม	15
1.3	กรอบแนวคิดในการศึกษา	28
2.1	ลักษณะภูมิประเทศบริเวณพื้นที่ศึกษา	35
2.2	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2553	36
2.3	อุณหภูมิต่ำสุด สูงสุด และเฉลี่ยรายปี	37
2.4	อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือน ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553	37
2.5	การท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานีที่เชื่อมโยงมายังชายแดนช่องเม็ก	41
2.6	จำนวนประชากรปี พ.ศ. 2551-2554 ในเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก	43
2.7	จำนวนประชากรปี พ.ศ. 2530-2554 ในตำบลช่องเม็ก	43
2.8	เส้นทางถนนในจังหวัดอุบลราชธานีเชื่อมกับแขวงจำปาสัก สปป.ลาว	44
3.1	มูลค่าการค้า ปี พ.ศ. 2543-2555	53
3.2	สินค้านำเข้ารายเดือน ปี พ.ศ. 2555	59
3.3	สินค้าส่งออกรายเดือน ปี พ.ศ. 2555	60
3.4	พื้นที่การค้าบริเวณตลาดชายแดนช่องเม็ก	71
3.5	ร้านสินค้าอุปโภค ประเภทเสื้อผ้า	72
3.6	ร้านสินค้าอุปโภคบริโภค	72
3.7	ประเภทสินค้าบริเวณตลาดชายแดนช่องเม็ก	73
3.8	ด่านตรวจคนเข้าเมืองช่องเม็ก	74
4.1	ป้ายแสดงแนวรั้วที่ไม่ใช่แนวเขตแดนไทย-ลาว บริเวณชายแดนช่องเม็ก	86
4.2	พื้นที่ฝังทศิใต้ของถนนทางหลวงหมายเลข 217	87
5.1	การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2531	93
5.2	การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2539	96
5.3	การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2555	98
5.4	การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระหว่าง พ.ศ. 2531-2539	100
5.5	การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระหว่าง พ.ศ. 2539-2555	102

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า	
5.6	ที่ตั้งที่ทำการด่านพรมแดนช่องเม็ก ปี พ.ศ. 2505	104
5.7	ด่านพรมแดนช่องเม็ก ปี พ.ศ. 2505	104
5.8	ลักษณะภูมิประเทศ แสดงที่ตั้งหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2511	106
5.9	จำนวนประชากรตำบลช่องเม็ก ปี พ.ศ. 2532-2539	110
5.10	การวางขายสินค้าของพ่อค้าแม่ค้าหน้าด่านพรมแดนช่องเม็ก	111
5.11	ประชาชนเดินซื้อสินค้าที่ตลาดชายแดนช่องเม็ก ปี พ.ศ. 2539	111
5.12	ประชาชนจากลาวข้ามฝั่งเข้ามาซื้อสินค้า ปี พ.ศ. 2539	112
5.13	ลักษณะภูมิประเทศ และที่ตั้งหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2542	114
5.14	จำนวนประชากรตำบลช่องเม็ก ปี พ.ศ. 2540-2554	115
5.15	ร้านค้าที่เป็นอาคารพาณิชย์ ฝั่งทิศเหนือถนนทางหลวงหมายเลข 217	116
5.16	ร้านค้าฝั่งทิศใต้ถนนทางหลวงหมายเลข 217	116
5.17	ร้านค้าที่เกาะกลางถนนหน้าด่านชายแดนช่องเม็ก	117
5.18	การค้าขาย โดยเปิดแผงท้ายรถบริเวณเกาะกลางถนนหน้าด่านชายแดนช่องเม็ก	117
5.19	ผังเมืองรวมช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี	124
5.20	สภาพการใช้ที่ดินบริเวณชายแดนช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี	125
5.21	การซ้อนทับการใช้ที่ดินบริเวณชายแดนช่องเม็กกับผังเมืองรวม	126
5.22	ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมกับการค้าชายแดนช่องเม็ก	128
5.23	ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมกับพื้นที่ชายแดนช่องเม็ก	129